

Nr 25.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående anslag för budgetåret 1949/50 under försvarets fonder m. m.

(1:a avd.)

Försvarets fonder.

Försvarets fastighetsfond.

Arméns delfond.

1:o) Smärre nybyggnads- och förändringsarbeten m. m. I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t beträffande kapitalbudgeten under försvarets fonder (bilaga 25, punkt 1, s. 3 och 4 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 3 januari 1949) föreslagit riksdagen att till ifrågasvarande ändamål för budgetåret 1949/50 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 600 000 kronor.

Anslagshöjningen är föranledd av att antalet arbetsobjekt under ifrågasvarande anslag förväntas komma att avsevärt öka såsom en följd av det uppskov med byggnadsverksamhetens fullföljande, som betingas av läget på arbets- och materielmarknaden.

Utskottet anser sig böra tillstyrka, att det av Kungl. Maj:t äskade anslaget anvisas. Härvid förutsättes, att anslaget liksom motsvarande anslag för innevarande budgetår tages i anspråk endast efter beslut av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall och allenast för ändamål, som icke bör tillgodoses med anlåtande av den å staten för försvarets fastighetsfond uppförda anslagsposten till reparations- och underhållskostnader eller genom särskild medelsanvisning under kapitalbudgeten.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Smärre nybyggnads- och förändringsarbeten m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

Bihang till riksdagens protokoll 1949. 6 saml. Nr 25.

2:o) **Prisstegringar å byggnadsarbeten m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 2, s. 4 och 5) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1949/50 anvisa ett investeringsanslag av 1 470 000 kronor.

För byggnadsarbeten m. m., som falla inom ramen för 1942 års försvarsbeslut, ha för budgetåren 1943/47 anvisats särskilda investeringsanslag — s. k. kvotanslag — ettvarvt till beloppet motsvarande ungefär en fjärdedel av de medel, som den 30 juni 1943 återstodo att anvisa för respektive försvarsgrens byggnadsarbeten enligt försvarsbeslutet. Till grund för beräkningarna av kostnaderna för dessa arbeten har som regel lagts prisläget den 1 juli 1941. Med stöd av riksdagens bemyndigande ha kvotanslagen fått överskridas med belopp, motsvarande prisstegringar som inträffat efter den 1 juli 1941, i den mån ramen för kvotanslagens sammanlagda belopp icke till följd av sakliga besparingar kan komma att lämna utrymme härför. Det har förutsatts, att för täckning av merkostnader av dylik art särskilda anslag skulle komma att anvisas.

Efter förslag av Kungl. Maj:t i 1945, 1946, 1947 och 1948 års statsverkspropositioner har riksdagen såsom särskilda investeringsanslag under arméns, marinens och flygvapnets delfonder av försvarets fastighetsfond anvisat sammanlagt respektive 13 830 000 kronor, 4 740 000 kronor och 20 180 000 kronor till prisstegringar å byggnadsarbeten m. m. Dessa förstärkningsanslag ha omfattat de särskilt angivna belopp, som intill den 1 juli 1947 anvisats från kvotanslagen för merkostnader i anledning av prisstegringar i förhållande till prisläget den 1 juli 1941.

De motsvarande belopp, som anvisats från investeringsanslag under budgetåret 1947/48, uppgå till sammanlagt 2 500 100 kronor.

För täckning av dessa merkostnader syntes departementschefen böra för nästa budgetår upptagas särskilda investeringsanslag med, i avrundade belopp, 1 470 000 kronor, 240 000 kronor och 790 000 kronor eller tillhopa 2 500 000 kronor. Dessa anslag vore alltså — liksom de tidigare anvisade — att betrakta som formella förstärkningsanslag, som korresponderade mot de av riksdagen lämnade bemyndigandena att överskrida kvotanslagen och därmed även kostnadsramen med hänsyn till inträffade prisstegringar utöver prisläget den 1 juli 1941.

Utskottet. Då Kungl. Maj:ts förevarande förslag överensstämmer med de anslagsprinciper, som tillämpats för kapitalinvesteringar i försvarets fastighetsfond, och då de beräkningar, som ligga till grund för de äskade anslagen, synas godtagbara, tillstyrker utskottet, att ifrågakvarande förstärkningsanslag anvisas.

Under respektive delfonder hemställer utskottet, att motsvarande anslag anvisas för marinen och flygvapnet.

I detta sammanhang hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Prisstegringar å byggnadsarbeten m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett investeringsanslag av 1 470 000 kronor.

3:o) **Anordnande av provisoriska lokaler för försvarets forskningsanstalt.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 3, s. 5—8) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1949/50 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

För anordnande av lokaler för försvarets forskningsanstalt har riksdagen hittills anvisat sammanlagt 1 485 000 kronor.

Departementschefen har framhållit, att ehuru det vore önskvärt, att forskningsanstaltens lokalfrågor nu erhöles en mera definitiv lösning, måste emellertid under nuvarande förhållanden dessa frågor även i fortsättningen i viss mån lösas genom provisoriska åtgärder. Av fortifikationsförvaltningen för nästa budgetår för ändamålet äskat anslag å 1 211 000 kronor har departementschefen ansett kunna begränsas till 1 000 000 kronor.

Utskottet tillstyrker den av Kungl. Maj:t äskade medelsanvisningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Anordnande av provisoriska lokaler för försvarets forskningsanstalt* för budgetåret 1949/50 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

4:o) **Byggnadsåtgärder, erforderliga för effektivisering av värnpliktsutbildningen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 4, s. 8 och 9) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1949/50 anvisa ett investeringsanslag av 1 500 000 kronor.

Fortifikationsförvaltningen har i samråd med chefen för armén beräknat kostnaderna för nästa budgetår för sådana till kasernärenden hänförliga effektiviseringsåtgärder, som direkt föranletts av den beslutade förkortningen av utbildningstiden och som ansåges mest angelägna, till 2 250 000 kronor. Ifrågavarande effektiviseringsåtgärder omfattade i huvudsak nyanläggning av skjutbanor av olika slag, utförande av sådana reparations- och förbättringsarbeten å befintliga skjutbanor, som i första hand ur säkerhetssynpunkt bedömts vara erforderliga, anordnande av markör- och eldledningssvärn i stridsskjutningsterräng, hindergårdar, värmestugor m. m.

Departementschefen har ansett sig nödsakad att i nuvarande läge föreslå att medelsanvisningen för arméns del begränsas till 1 500 000 kronor.

Utskottet anser sig böra tillstyrka, att medel i av Kungl. Maj:t föreslagen omfattning anvisas för nästa budgetår och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Byggnadsåtgärder, erforderliga för effektivisering av värnpliktsutbildningen*, för budgetåret 1949/50 anvisa ett investeringsanslag av 1 500 000 kronor.

5:o) **Byggnadstekniska brandskyddsåtgärder.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5, s. 9 och 10) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Byggnadstekniska brandskyddsåtgärder* för budgetåret 1949/50 anvisa ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

6:o) **Skyddsanordningar vid arméns anläggningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 6, s. 10 och 11) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1949/50 anvisa ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

Fortifikationsförvaltningen har för nästa budgetår äskat tillhoppa 1 810 000 kronor till vissa skyddsanordningar vid särskilt betydelsefulla försvarsanläggningar. Ehuru departementschefen delade uppfattningen om behovet och nödvändigheten av att arbeten av ifrågavarande slag påbörjades under nästkommande budgetår, ansåge han sig med hänsyn till det ekonomiska läget endast delvis kunna tillstyrka fortifikationsförvaltningens förslag. Departementschefen förordade, att för ändamålet anvisades 800 000 kronor, varav 500 000 kronor under arméns, 100 000 kronor under marinens och 200 000 kronor under flygvapnets delfonder.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag att såsom särskilda investeringsanslag under arméns, marinens och flygvapnets delfonder av försvarets fastighetsfond för ifrågavarande ändamål för nästa budgetår anvisas 500 000 respektive 100 000 och 200 000 kronor.

Under vederbörande delfonder hemställer utskottet, att motsvarande anslag anvisas för marinen och flygvapnet.

I detta sammanhang hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Skyddsanordningar vid arméns anläggningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

7:o) **Anordnande av lokaler för ackumulatorvård m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7, s. 11) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Anordnande av lokaler för ackumulatorvård m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett investeringsanslag av 175 000 kronor.

8:o) **Vissa markförvärv.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 8, s. 12—25) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1949/50 anvisa ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

För utvidgning av **Upplands regementes övningsområde** beräknas ett belopp av 110 000 kronor. Departementschefen har framhållit, att de delar av ifrågavarande regementes övningsfält, som för närvarande utnyttjas för stridsskjutning i skog, icke äro tillfredsställande vare sig ur skjututbildnings- eller säkerhetssynpunkt, varför ett område av omkring 102 hektar mark ansetts böra förvärfvas.

För förvärv av skjutfält för **Bohusläns regemente** har ett belopp av 10 000 kronor ansetts erforderligt. Det område, som avses skola förvärfvas, omfattar cirka 61 hektar. Området, varå skjutningar de senaste åren utförts, har hittills disponerats i stort sett kostnadsfritt. Med hänsyn till risken för exploatering har denna dispositionsrätt icke längre ansetts vara till fyllest.

Utvidgning av **Göta pansarlivgardes övningsfält.** Vissa å övningsfältet belägna fastigheter anses utgöra ett avsevärt hinder i utnyttjandet av fältet i fråga. Departementschefen har föreslagit, att dessa inköpas, och har beräknat kostnaderna härför till 205 000 kronor.

För utvidgning av **Tofta skjutfält** ha för täckande av uppkomna merkostnader för markförvärv, för vilket 1943 års riksdag anvisat medel, äskats 52 500 kronor.

Inlösen av vissa samfälligheter inom artilleriskjutfältet i **Boden.** Ersättningskrav ha framställts av bland andra Eriksbergs byamän för genom skjutningarna å artilleriskjutfältet i Boden uppkommande hinder i deras fiske inom det byalaget tillhöriga Rörträsket och andra för byalaget samfällda inom artilleriskjutfältet belägna mindre vattenområden. Departementschefen har föreslagit, att ifrågavarande områden inlösas, och har för ändamålet beräknat ett belopp av 6 000 kronor.

Oförutsedda utgifter för markförvärv. Under senare år har som regel, då medel på en gång beviljats för flera markförvärv, ett särskilt belopp även anvisats för mötande av oförutsedda utgifter i samband med förvärvens genomförande. Det inträffar nämligen icke sällan, att den reserv, som upptages under varje anslagspost till markförvärv, där expropriation förutses behöva ifrågakomma, befinnes vara otillräcklig i de fall då av expropriationsnämnden fastställd ersättning överstiger det vid anslagsberäkningen uppskattade värdet av expropriationsföremålet. Likaledes kunna prisstegringar inträffa under den tid, som förflyter mellan kostnadsberäkningens uppgörande och förvärvets genomförande. Med hänsyn till den omfattning i vilken expropriation under senare år måst användas har det synts departementschefen lämpligt att nu anvisa ett tämligen stort belopp för oförutsedda utgifter. Detta belopp har för erhållande

av en jämn anslagssumma ansetts böra bestämmas till 116 500 kronor. Det har syntts få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om beloppets användning. Enligt departementschefen bör hinder därvid icke möta att utnyttja detsamma även för bestridande av uppkommande kostnader för smärre kompletteringar av försvarets fastighetsbestånd.

Utskottet. Under förevarande punkt har Kungl. Maj:t äskat medel för vissa armén berörande markförvärv, i huvudsak avseende utvidgning av övnings- och stridsskjutningsterräng. Utskottet har funnit behovet härav i varje särskilt fall styrkt och förordar därför, att de ifrågasatta markförvärven komma till stånd. Mot de beräknade kostnaderna har utskottet icke funnit anledning till erinran liksom ej heller mot att medel i den omfattning, departementschefen föreslagit, anvisas för bestridande av oförutsedda utgifter.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa markförvärv* för budgetåret 1949/50 anvisa ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

Marinens delfond.

9:o) Smärre nybyggnads- och förändringsarbeten m. m. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 9, s. 25 och 26) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1949/50 anvisa ett investeringsanslag av 900 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 400 000 kronor.

Anslagshöjningen är föranledd av samma skäl som åberopats under punkt 1 i det föregående.

Utskottet anser sig böra tillstyrka, att det av Kungl. Maj:t äskade anslaget anvisas. För anslagets ianspråktagande böra gälla samma förutsättningar som i det föregående angivits beträffande motsvarande anslag under arméns delfond.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Smärre nybyggnads- och förändringsarbeten m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett investeringsanslag av 900 000 kronor.

10:o) *Prisstegringar å byggnadsarbeten m. m.* Under hänvisning till vad utskottet i det föregående under punkt 2 anført får utskottet i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 10, s. 26) hemställa,

att riksdagen må till *Prisstegringar å byggnadsarbeten m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett investeringsanslag av 240 000 kronor.

11:o) **Byggnadsåtgärder, erforderliga för effektivisering av värnpliktsutbildningen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 11, s. 26—28) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1949/50 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

Fortifikationsförvaltningen har beräknat kostnaderna för nästa budgetår för byggnadsåtgärder, som direkt föranletts av den beslutade förkortningen av utbildningstiden och som ansåges mest angelägna, till 2 700 000 kronor.

Departementschefen har ansett sig med hänsyn till rådande förhållanden böra föreslå, att medelsbehovet för marinens del begränsas till 1 000 000 kronor.

Utskottet tillstyrker, att medel under förevarande anslag anvisas i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Byggnadsåtgärder, erforderliga för effektivisering av värnpliktsutbildningen,* för budgetåret 1949/50 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

12:o) **Uppförande av gymnastikbyggnader m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12, s. 28 och 29), och med erinran att ifrågavarande av 1947 års riksdag anvisade kapitalinvesteringsanslag avsetts bland annat för påbörjande av idrottsplats vid Berga, hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att det av riksdagen såsom kapitalinvestering i försvarets fastighetsfond, marinens delfond, för budgetåret 1947/48 anvisade investeringsanslaget av 500 000 kronor till Uppförande av gymnastikbyggnader m. m. må disponeras för färdigställande av idrottsplats vid Berga.

13:o) **Skyddsanordningar vid marinens anläggningar.** Under hänvisning till vad utskottet i det föregående under punkt 6 anfört får utskottet i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 13, s. 29) hemställa,

att riksdagen må till *Skyddsanordningar vid marinens anläggningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett investeringsanslag av 100 000 kronor.

Flygvapnets delfond.

14:o) Smärre nybyggnads- och förändringsarbeten m. m. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 14, s. 29 och 30) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1949/50 anvisa ett investeringsanslag av 600 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 400 000 kronor.

Anslagshöjningen är föranledd av samma skäl som åberopats under punkt 1 i det föregående.

Utskottet tillstyrker den äskade medelsanvisningen. För anslagets in-
språktagande böra gälla samma förutsättningar som i det föregående an-
givits beträffande motsvarande anslag under arméns delfond.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Smärre nybyggnads- och förändringsarbeten m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett investeringsanslag av 600 000 kronor.

15:o) Prisstegringar å byggnadsarbeten m. m. Under hänvisning till vad utskottet i det föregående under punkt 2 anfört får utskottet i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 15, s. 30) hemställa,

att riksdagen må till *Prisstegringar å byggnadsarbeten m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett investeringsanslag av 790 000 kronor.

16:o) Vissa flygfältsarbeten m. m. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 16, s. 30—33) att *dels* medgiva, att flygfältsarbeten m. m. vid flygvapnet må komma till utförande i av departementschefen angiven omfattning, *dels ock* till Vissa flygfältsarbeten m. m. för budgetåret 1949/50 anvisa ett investeringsanslag av 4 000 000 kronor.

Till 1947 års statsverksproposition (bil. 25, s. 51—60) lämnades en närmare redogörelse för detaljerna i ett av flygförvaltningen framlagt treårsprogram för modernisering av de militära flygfälten. Till denna redogörelse torde här få hänvisas. Genom beslut av 1946—1948 års riksdagar ha sammanlagt (8 000 000 + 15 000 000 + 10 000 000 =) 33 000 000 kronor anvisats för påbörjande av ifrågavarande flygfältsarbeten, varjämte enligt medgivande av 1947 och 1948 års riksdagar flygfältsarbeten må igångsättas inom en kostnadsram av ytterligare 15 000 000 kronor. För nästa budgetår har flygförvaltningen hemställt om bemyndigande att igångsätta ytterligare

flygfältsarbeten m. m. inom en kostnadsram av 24 128 000 kronor. Medelsbehovet för nästa budgetår har beräknats till 17 128 000 kronor. Departementschefen har funnit det vara i hög grad angeläget, att de påbörjade moderniseringsarbetena fortsätts. Med hänsyn till det ekonomiska läget och den därav betingade begränsningen av investeringsverksamheten måste emellertid, framhåller departementschefen, moderniseringsarbetena utföras avsevärt långsammare än flygförvaltningen förutsatt. Genom de förseningar i programmets genomförande som redan inträtt hade avsevärda reservationer å de hittills anvisade anslagen uppkommit. Med beaktande av vad sålunda anförts räknade departementschefen med att endast 4 000 000 kronor skulle behöva anvisas för nästa budgetår. Liksom tidigare borde Kungl. Maj:t beredas möjlighet medgiva, att flygfältsarbeten igångsätts inom en viss kostnadsram utöver anslagsbeloppet, förslagsvis 10 000 000 kronor.

Departementschefen har vidare framhållit, att genom den förutsatta begränsningen av flygfältsarbetena endast de mest angelägna objekten för närvarande kunde komma till utförande. Det borde ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om byggnadsprogrammets närmare utformning.

Utskottet får erinra, att 1947 års riksdag uttalat, att, då här ifrågavarande flygfältsarbeten vore av stor betydelse ur flygsäkerhetssynpunkt och alltså representerade en hög angelägenhetsgrad, det vore synnerligen påkallat, att desamma komme till utförande i den omfattning läget på arbetsmarknaden och tillgång på materiel det medgäve. Utskottet finner det därför i likhet med departementschefen vara i hög grad angeläget, att de påbörjade moderniseringsarbetena fortsätts. Även utskottet finner det emellertid nödvändigt att desamma i nuvarande ekonomiska läge utföras i avsevärt långsammare takt än flygförvaltningen förutsatt. Utskottet har ansett sig kunna tillstyrka den för nästa budgetår äskade medelsanvisningen, 4 000 000 kronor, och har icke något att erinra mot att flygfältsarbeten få igångsättas inom den av departementschefen angivna kostnadsramen, 10 000 000 kronor utöver anslagsbeloppet. Såsom departementschefen anförde torde det böra ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om byggnadsprogrammets närmare utformning.

Aberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) medgiva, att flygfältsarbeten m. m. vid flygvapnet må komma till utförande i den omfattning, som angivits av departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 3 januari 1949;

b) till *Vissa flygfältsarbeten m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett investeringsanslag av 4 000 000 kronor.

17:o) **Byggnadsåtgärder i samband med ändring i flygvapnets organisation.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 17, s. 33—35) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1949/50 anvisa ett investeringsanslag av 1 900 000 kronor.

Av det äskade anslaget hänför sig ett belopp av 500 000 kronor till kostnader för utökning av flygverkstäderna m. m. vid Östgöta flygflottilj och Norrbottens flygbaskår samt ett belopp av 1 400 000 kronor till kostnader för komplettering av flygfältsbelysningsanläggningarna vid Västmanlands och Upplands flygflottiljer.

Utskottet, som tillstyrker den äskade medelsanvisningen, får hemställa, att riksdagen må till *Byggnadsåtgärder i samband med ändring i flygvapnets organisation* för budgetåret 1949/50 anvisa ett investeringsanslag av 1 900 000 kronor.

18:o) **Skyddsanordningar vid flygvapnets anläggningar.** Under hänvisning till vad utskottet i det föregående under punkt 6 anført får utskottet i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 18, s. 35) hemställa,

att riksdagen må till *Skyddsanordningar vid flygvapnets anläggningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett investeringsanslag av 200 000 kronor.

Befästningars delfond.

19:o) **Anordnande av vissa lokaler för luftbevakningen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 19, s. 35 och 36) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1949/50 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

I skrivelse den 23 september 1946 gjorde överbefälhavaren framställning om anvisande av medel för att genomföra omorganisation av luftbevakningen i vissa delar av riket. Kostnaderna beräknades till 7 000 000 kronor, varav för byggnader 2 936 000 kronor. Sedan 1947 års riksdag anvisat ett investeringsanslag av 750 000 kronor till påbörjande av byggnadsprogrammet, har 1948 års riksdag anvisat ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor till programmets fortsättande.

För fortsatt utbyggnad av luftbevakningens lokaler har fortifikationsförvaltningen äskat 2 200 000 kronor. Ehuru departementschefen till fullo insåge betydelsen av att den påbörjade moderniseringen och omorganisationen av luftbevakningen fullföljdes i snabb takt, ansåge han sig för närvarande icke kunna tillstyrka högre medelsanvisning för nästa budgetår än 1 000 000 kronor.

Utskottet har intet att erinra mot den äskade medelsanvisningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Anordnande av vissa lokaler för luftbevakningen* för budgetåret 1949/50 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

20:o) *Anordnande av vissa fartygstunnlar*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 20, s. 36 och 37) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1949/50 anvisa ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

Efter förslag av Kungl. Maj:t anvisade 1948 års riksdag ett investeringsanslag av 500 000 kronor till anordnande av vissa fartygstunnlar. Kungl. Maj:ts förslag avsåg påbörjande av en anläggning, som av marinförvaltningen kostnadsberäknats till 3 600 000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1946. Anläggningen ingår i ett av marinförvaltningen framlagt större byggnadsprogram, vilket i sin helhet kostnadsberäknats till 14 840 000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1946 och till 16 400 000 kronor enligt prisläget den 1 januari 1948.

För nästa budgetår har fortifikationsförvaltningen begärt 4 000 000 kronor för att fortsätta det av 1948 års riksdag beslutade byggnadsprogrammet. Ehuru departementschefen funnit det angeläget att ifrågavarande arbeten så snart ske kan komma till utförande, har han med hänsyn till rådande förhållanden ansett sig endast kunna räkna med ett belopp av 500 000 kronor till fortsatt utbyggnad av den anläggning, för vilkens påbörjande medel redan anvisats. Ifrågavarande anläggning har nu kostnadsberäknats till 4 000 000 kronor enligt prisläget den 1 januari 1948. För anläggningen i fråga ytterligare erforderliga medel ha syntts departementschefen böra anvisas under påföljande budgetår.

Utskottet har ansett sig böra tillstyrka den äskade medelsanvisningen och hemställer därför,

att riksdagen må till *Anordnande av vissa fartygstunnlar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

21:o) *Berghangarer*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 21, s. 37 och 38) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1949/50 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

För att påbörja vissa berghangarer har fortifikationsförvaltningen för nästa budgetår äskat ett anslag av 4 000 000 kronor. Departementschefen har funnit det vara synnerligen angeläget, att flyghangarer om möjligt an-

ordnades i berg, men ansett sig med hänsyn till det ekonomiska läget för nästa budgetår böra räkna med allenast 1 000 000 kronor för påbörjande av en av de föreslagna anläggningarna. För anläggningen i fråga ytterligare erforderliga medel ha synts departementschefen böra anvisas för följande budgetår:

Utskottet tillstyrker, att ett anslag av den storlek departementschefen förordat anvisas för nästa budgetår för påbörjande av en berghangar. I enlighet härmed hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Berghangarer* för budgetåret 1949/50 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

Försvarets fabriksfond.

22:o) Anskaffning av maskiner och utrustning m. m. för försvarets fabriksstyrelse. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 23, s. 39), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, får utskottet, som icke har något att erinra mot vad departementschefen i ämnet anfört, hemställa,

att riksdagen må till *Anskaffning av maskiner och utrustning m. m. för försvarets fabriksstyrelse* för budgetåret 1949/50 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

23:o) Försvarets fabriksverks dispositionsanslag. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 24, s. 39), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må såsom *Försvarets fabriksverks dispositionsanslag* för budgetåret 1949/50 anvisa ett investeringsanslag av 100 000 kronor.

Statens utlåningsfonder.

24:o) Värnpliktslånefonden. I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t beträffande kapitalbudgeten under statens utlåningsfonder (bilaga 25, punkt 25, s. 40 och 41 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 3 januari 1949) föreslagit riksdagen att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1949/50 anvisa ett investeringsanslag av 400 000 kronor.

För värnpliktslånefondens verksamhet ha för budgetåren 1945/49 anvisats investeringsanslag å tillhoppa 1 300 000 kronor, varav 400 000 kronor för innevarande budgetår.

Utskottet, som tillstyrker den äskade medelsanvisningen, hemställer,

att riksdagen må till *Värnpliktslånefonden* för budgetåret 1949/50 anvisa ett investeringsanslag av 400 000 kronor.

Fonden för låneunderstöd.

25:o) *Värnpliktslån*. I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t beträffande kapitalbudgeten under fonden för låneunderstöd (bilaga 25, punkt 26, s. 41 och 42 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 3 januari 1949) föreslagit riksdagen att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1949/50 anvisa ett investeringsanslag av 100 000 kronor.

Såsom investeringsanslag till värnpliktslån ha hittills anvisats tillhoppa 9 700 000 kronor, varav 200 000 kronor för innevarande budgetår.

Utskottet tillstyrker den äskade medelsanvisningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Värnpliktslån* för budgetåret 1949/50 anvisa ett investeringsanslag av 100 000 kronor.

Uppskjuten fråga.

26:o) Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtande i fråga om Kungl. Maj:ts under *punkten 22*: Lokaler i berg för försvarets forskningsanstalt framställda förslag; vilket utskottet härmed får för riksdagen

anmäla.

Stockholm den 11 februari 1949.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Johan Bernhard Johansson, Sven Larsson, Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Boman, Iwar Anderson, Heiding, Johan Eric Ericson, Gustav Emil Andersson, Lundgren och Alfred Nilsson; samt

från a n d r a kammaren: herrar Ward, Törnkvist, Svensson i Grönvik, Boman i Kieryd, Hjalmarson, Mårtensson i Uddevalla, Ståhl, Lindholm, Hoppe, Kollberg, Thapper och Onsjö.